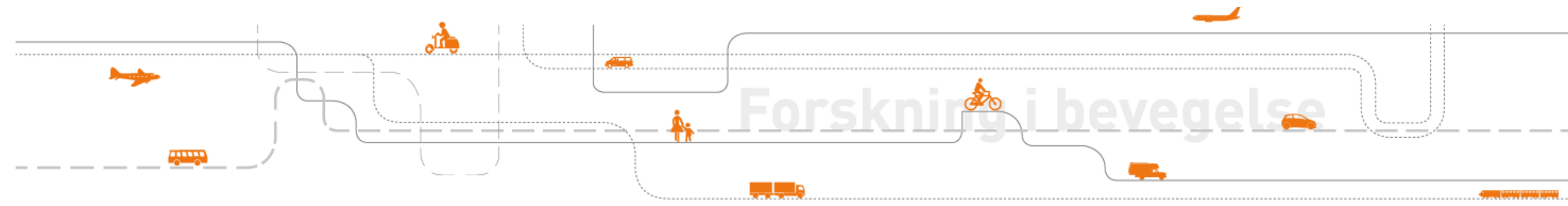

Velkommen til seminar i Forum for byutvikling og bytransport!

Vi starter klokken 9.00

Forum for byutvikling og bytransport:

Hva må stat og kommuner slutte med om Norge skal nå klima- og naturmålene? Hva må de gjøre annerledes?

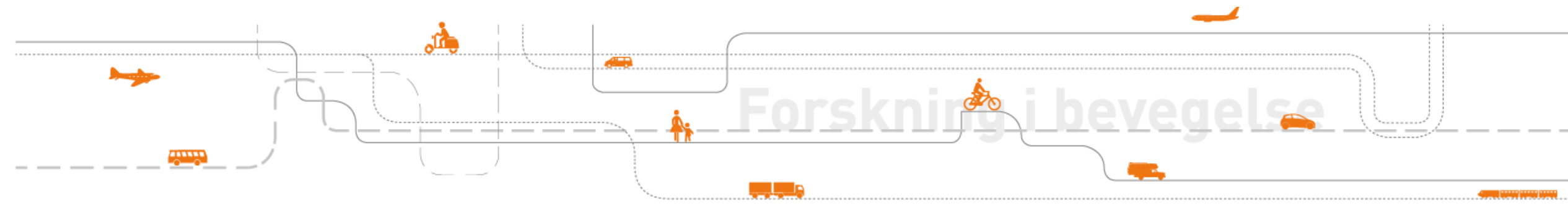
Seminar, 17.10.2023, digitalt

Aud Tennøy

PhD By- og regionplanlegging

Prosjektleder Forum for byutvikling og bytransport

Forskningsleder Byutvikling og bytransport, TØI

Forum for byutvikling og bytransport

- Drevet av forskningsgruppen Byutvikling og bytransport på TØI siden 2018
- Formål:
 - Å avdekke viktige kunnskapsbehov i planlegging, byutvikling og bytransport
 - Å legge til rette for at disse kan dekkes gjennom forskning
 - Å formidle eksisterende forskningsbasert kunnskap om relevante tema
- 4-6 seminarer per år, stort spenn i tema, program 2023:
 - Digital tvilling – hvordan kan det være et nyttig verktøy i planlegging av byer og bytransportsystemer?
 - Planlegging og utvikling i og av sentrum i byer og tettsteder (fysisk, heldags)
 - Hva må stat og kommuner slutte med om Norge skal nå klima- og naturmålene? Hva må de gjøre annerledes?
 - *Bærekraftige bylogistikk-løsninger - kommunens rolle i uttesting og pilotering: Case samleterminal Fornebu hub*
 - *Mikrourbanisme på norsk*
 - Vi jobber med program for 2024 – kom gjerne med innspill til program!
- Presentasjoner og oppsummering av diskusjonene legges tilgjengelig for alle på forumets hjemmesider
- Forumet finansieres av medlemmer via kontingent
- Referansegruppe 2023:
 - Vestfold og Telemark fylkeskommune, Bodø kommune, Oslo kommune, Møre og Romsdal fylkeskommune

Forum for byutvikling og bytransport

Forumet er et sted hvor planpraksis og forskning diskuteres og utveksles kunnskap og erfaringer knyttet til byutvikling og bytransport.

Forumet skal avdekke kunnskapsbehov knyttet til bytransport og byutvikling og gi innspill til fremtidig forskning.

Formålet med forumet er tredelt:

- Å avdekke kunnskapsbehov i byer av ulike størrelser.
- Å legge til rette for at disse kunnskapsbehovene kan dekkes gjennom forskning.
- Å formidle eksisterende kunnskap om relevante tema.

Medlemmer i Forum for byutvikling og bytransport bidrar til å definere forskningsagendaen. Det styrker muligheten for at det gjennomføres undersøkelser og forskning som medlemmene ønsker og har bruk for. Forumet kan også danne grunnlag for samfinansiering av forskning/prosjekter som er initiert av medlemmene.

Målgruppen i Forum for byutvikling og bytransporter er statlige, regionale og lokale aktører og etater fra ulike sektorer, som på ulike vis er sentrale deltagere i planlegging etter plan- og bygningsloven. Private aktører er også velkomne.

Forumet skal være relevant for alle norske byer, også små og mellomstore.

Forumet skal styrke bidra til å styrke planpraksis ved å bidra til et sterkere faglig fundament for planleggingen, og ved å legge til rette for erfaringsdeling. Dette gjelder kunnskap om effekter av ulike typer byutvikling og utvikling av bytransportssystemene, så vel som kunnskap om kunnskapsbaserte og etterprøvbare plananalyser og prosesser.

Organisering

Kjernen i forumet er fire årlige arbeidsseminar, hvor vi fokuserer på temaer definert av forumet. Vi legger til rette for at de som ønsker det kan delta fullt ut via nett.

Relevante forskere presenterer eksisterende kunnskap på feltet og representanter fra praksis presenterer problemstillinger de står overfor og hva slags kunnskap de har behov for. Basert på dette diskuterer og definerer forumet prioriterte forskningsbehov. Dette sammenfattes, og legges åpent tilgjengelig ut på forumets hjemmesider, slik at alle fritt kan bruke dette til å initiere, bestille eller utvikle forskningsprosjekter.

Forumet er i hovedsak finansiert av medlemskontingent, og har mottatt tilskudd fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Om dere ønsker å bli medlem ta kontakt med Marianne Knapskog, eller fyll inn og signer samarbeidsavtale for kommuner eller for fylkeskommuner, fylkesmenn, etater og andre og send signert og utfylt avtale til Marianne Knapskog.

Kontaktperson
Aud Tenney

Andre kontaktpersoner:

- Marianne Knapskog

Planlegging og utvikling av og i sentrum i byer og tettsteder

Heldagsseminar i Forum for byutvikling og bytransport i Forskningsparken i Oslo, 27.6.2023

Mange byer og tettsteder jobber med å utvikle mer attraktive og levende sentrum. Det er viktig for at innbyggerne og næringslivet skal trives. Styrking av sentrum kan også bidra til at by- og tettstedsutvikling skjer som fortsettelse og transformasjon i og ved sentrum i stedet for fortsatt byspredning. Det er nødvendig for å nå viktige mål knyttet til redusert bilavhengighet, trafikkmengder, klimagassutslipp og arealforbruk, samt til mer attraktive, levende og inkluderende byer, bedre folkehelse, mv. Sentrum er imidlertid et komplekst område i byen, og mange aktører har interesser i området og engasjerer seg i prosessene. Planlegging og utvikling av attraktive og levende sentrum er derfor ofte en krevende oppgave.

Forskningsgruppen Byutvikling og bytransport på TØI, som driver Forum for byutvikling og bytransport, har jobbet og jobber med en rekke prosjekter knyttet til planlegging og utvikling av og i sentrum gjennom årene. Vi har funnet at mange av de samme utfordringene går igjen på tvers av bystørrelse, og at mange av løsningene i prinsippet er de samme selv om de må justeres til kontekst.

Medlemmer – som finansierer forumet

Kommuner

- Bergen
- Bodø
- Fredrikstad
- Kristiansand
- Oslo
- Porsgrunn
- Rana
- Sandefjord
- Skien
- Tromsø
- Trondheim

Fylkeskommuner

- Møre og Romsdal
- Trøndelag
- Vestfold og Telemark
- Vestland
- Viken

Nasjonale

- Bane NOR
- Bane NOR Eiendom
- Miljødirektoratet
- Statens vegvesen
- Statsforvalteren i Agder

- Tilskudd fra KDD

Viktige mål for mange byer og tettsteder

- **Attraktive** – gode steder å bo og å drive næring, tiltrekke seg nye
- **Levende** – sentrum, folk i gatene, treffe folk, liv, gøy!, 'urbanitet'
- **Inkluderende og rettferdige** – tilgjengelighet uten bil, møteplasser, boliger
- **Folkehelse** – aktiv transport, tilhørighet, tilgang til friområder
- **Kommuneøkonomi i balanse**
- **Redusere arealforbruk** – natur, biomangfold, jordbruk, CO2-lagring
- **Redusere klimagassutslipp** – til bygging, drift, trafikk, areal, mv.
- **Nullvekst i biltrafikken** – CO2, lav bilavhengighet, effektiv mobilitet, alt over

1 UTRYDDE
FATTIGDOM

2 UTRYDDE
SULT

3 GOD
HELSE

4 GOD
UTDANNING

5 LIKESTILLING
MELLOM KJØNNENE

6 RENT VANN OG GOD
SANITÆRFORHOLD

7 REN ENERGI
FOR ALLE

8 ANSTENDIG ARBEID
OG ØKONOMISK
VEKST

9 INNOVASJON OG
INFRASTRUKTUR

10 MINDRE
ULIKHET

11 BÆREKRAFTIGE
BYER OG SAMFUNN

12 ANSVARLIG
FORBRUK OG
PRODUKSJON

13 STOPPE
KLIMAENDRINGENE

14 LIV UNDER
VANN

15 LIV PÅ
LAND

16 FRED OG
RETTFERDIGHET

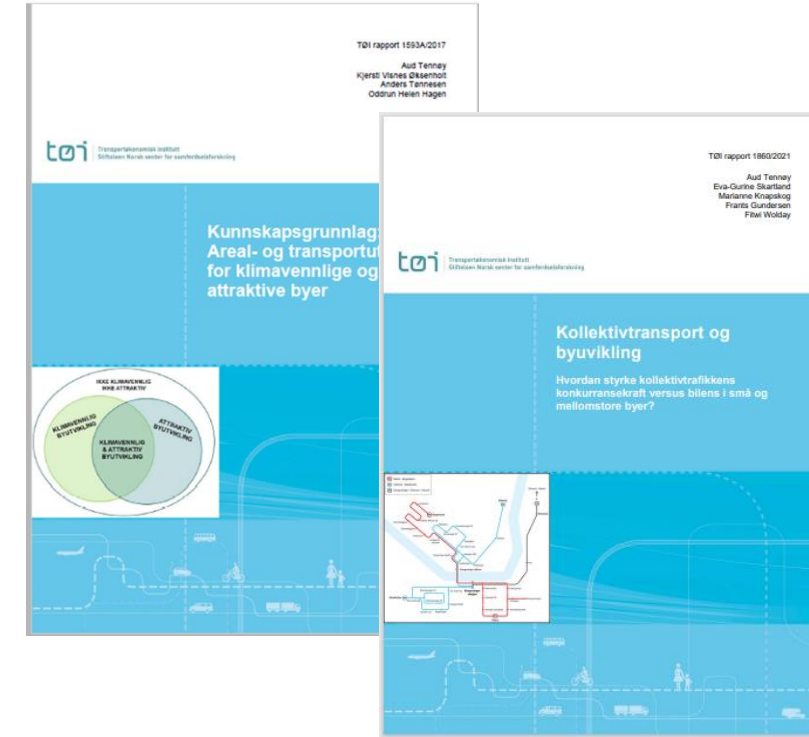

17 SAMARBEID
FOR Å NÅ MÅLENE

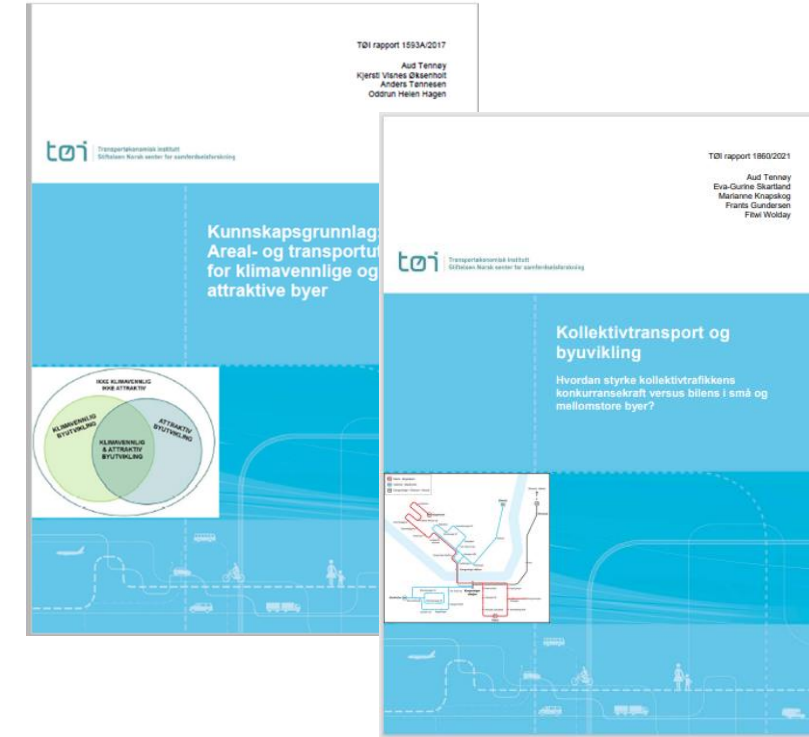
Løsning for å nå målene

- Fortetting og transformasjon i og ved sentrum, *i stedet for* fortsatt bilbasert byspredning
- Styrke sentrum
- Legge bedre til rette for sykling og gåing
- Forbedre kollektivtilbudet
- Ikke legge til rette for økt biltrafikk, restriktive tiltak

Løsning for å nå målene

- Fortetting og transformasjon i og ved sentrum *i stedet for* fortsatt bilbasert byspredning
- Styrke sentrum
- Legge bedre til rette for sykling og gåing
- Forbedre kollektivtilbudet
- Ikke legge til rette for økt biltrafikk, restriktive tiltak

Hvorfor diskutere hva stat og kommune må slutte med?

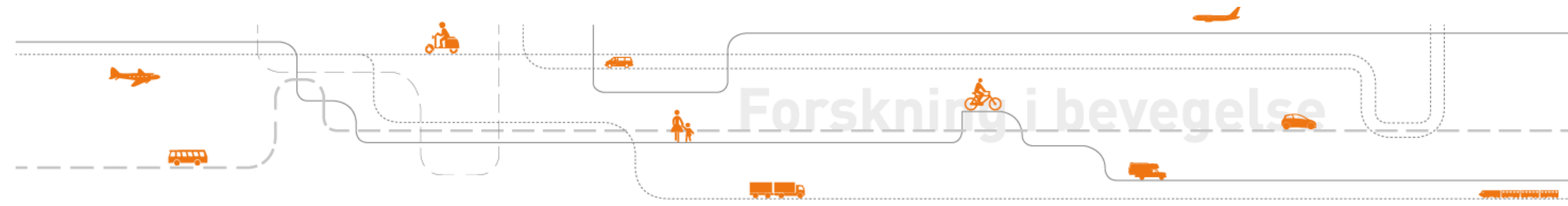
- Diskusjonene rundt klima og natur handler ofte om hva folk og virksomheter skal slutte med eller endre på – som er viktig
- Men – staten og kommunene (o.a.) gjør selv mange 'ting' som både er negativt for klima og natur i seg selv OG som gjør det vanskelig for folk og virksomheter å slutte med eller endre på ting som er negativt for klima og natur OG/ELLER legger til rette for at de skal gjøre ting som bidrar negativt
- Dette er veldig tydelig når det gjelder areal- og transportutvikling og hvordan det påvirker klimagassutslipp, arealforbruk og naturødeleggelser
- De viktigste tingene stat og kommuner kan bidra med for å redusere klimagassutslipp og naturødeleggelser kan formuleres som ting de kan slutte med eller la være å gjøre
- Her ligger mange av de viktigste og mest effektive tingene stat og kommuner kan bidra med
- Dette er også en del av diskusjonen om nedvekst: At vi må redusere produksjon og forbruk

Agenda

- 9.00 Velkommen til seminar i Forum for byutvikling og bytransport v/Aud Tennøy, TØI
- 9.15 Ting stat og kommuner kan og bør slutte med om Norge skal kunne nå klima- og naturmålene innen 2030. Aud Tennøy, forskningsleder TØI
- 9.35 Hva er de viktigste og mest effektive tiltakene og virkemidlene for å redusere klimagassutslippene fra transportsektoren og hva er de viktigste barrierene? Anna von Streng Velken, leder av Transportseksjonen i Miljødirektoratet
- 9.55 Arealregnskap for Agder, hva det viser og hvordan fylkeskommunen vil bruke dette. Gunnar Ogwyn Lindaas, leder av avdeling Analyse i Agder fylkeskommune,
- 10.15 Pause 10 min
- 10.25 Gruppediskusjoner: Vi deler inn i grupper på 5-6 personer som diskuterer spørsmålene ut fra eget perspektiv og oppsummerer dette i powerpoint som skal presenteres i plenum
- 11.30 Plenum: Presentasjoner fra gruppene og diskusjon av disse
- 12.00 Takk for i dag!

Velkommen til seminar i Forum for byutvikling og bytransport!

Vi starter klokken 9.00

Forum for byutvikling og bytransport:

Hva må stat og kommuner slutte med om Norge skal nå klima- og naturmålene? Hva må de gjøre annerledes?

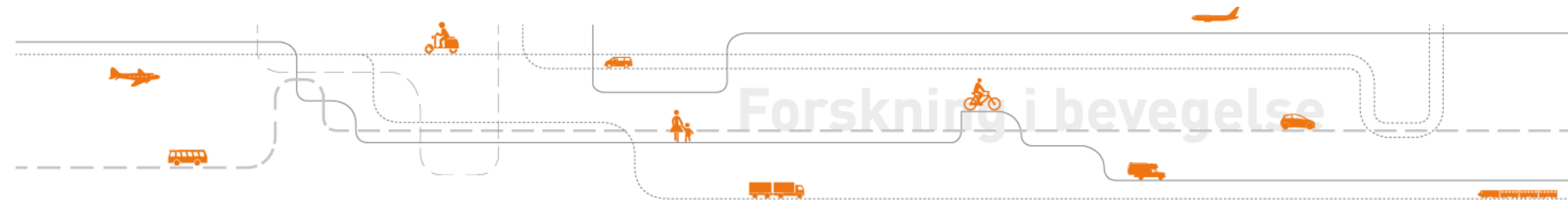
Seminar, 17.10.2023, digitalt

Aud Tennøy

PhD By- og regionplanlegging

Prosjektleder Forum for byutvikling og bytransport

Forskningsleder Byutvikling og bytransport, TØI

Forum for byutvikling og bytransport

- Drevet av forskningsgruppen Byutvikling og bytransport på TØI siden 2018
- Formål:
 - Å avdekke viktige kunnskapsbehov i planlegging, byutvikling og bytransport
 - Å legge til rette for at disse kan dekkes gjennom forskning
 - Å formidle eksisterende forskningsbasert kunnskap om relevante tema
- 4-6 seminarer per år, stort spenn i tema, program 2023:
 - Digital tvilling – hvordan kan det være et nyttig verktøy i planlegging av byer og bytransportsystemer?
 - Planlegging og utvikling i og av sentrum i byer og tettsteder (fysisk, heldags)
 - Hva må stat og kommuner slutte med om Norge skal nå klima- og naturmålene? Hva må de gjøre annerledes?
 - *Bærekraftige bylogistikk-løsninger - kommunens rolle i uttesting og pilotering: Case samleterminal Fornebu hub*
 - *Mikrourbanisme på norsk*
 - Vi jobber med program for 2024 – kom gjerne med innspill til program!
- Presentasjoner og oppsummering av diskusjonene legges tilgjengelig for alle på forumets hjemmesider
- Forumet finansieres av medlemmer via kontingent
- Referansegruppe 2023:
 - Vestfold og Telemark fylkeskommune, Bodø kommune, Oslo kommune, Møre og Romsdal fylkeskommune

Forum for byutvikling og bytransport

Forumet er et sted hvor planpraksis og forskning diskuteres og utveksles kunnskap og erfaringer knyttet til byutvikling og bytransport.

Forumet skal avdekke kunnskapsbehov knyttet til bytransport og byutvikling og gi innspill til fremtidig forskning.

Formålet med forumet er tredelt:

- Å avdekke kunnskapsbehov i byer av ulike størrelser.
- Å legge til rette for at disse kunnskapsbehovene kan dekkes gjennom forskning.
- Å formidle eksisterende kunnskap om relevante tema.

Medlemmer i Forum for byutvikling og bytransport bidrar til å definere forskningsagendaen. Det styrker muligheten for at det gjennomføres undersøkelser og forskning som medlemmene ønsker og har bruk for. Forumet kan også danne grunnlag for samfinansiering av forskning/prosjekter som er initiert av medlemmene.

Målgruppen i Forum for byutvikling og bytransporter er statlige, regionale og lokale aktører og etater fra ulike sektorer, som på ulike vis er sentrale deltagere i planlegging etter plan- og bygningsloven. Private aktører er også velkomne.

Forumet skal være relevant for alle norske byer, også små og mellomstore.

Forumet skal styrke bidra til å styrke planpraksis ved å bidra til et sterkere faglig fundament for planleggingen, og ved å legge til rette for erfaringsdeling. Dette gjelder kunnskap om effekter av ulike typer byutvikling og utvikling av bytransportssystemene, så vel som kunnskap om kunnskapsbaserte og etterprøvbare plananalyser og prosesser.

Organisering

Kjernen i forumet er fire årlige arbeidsseminar, hvor vi fokuserer på temaer definert av forumet. Vi legger til rette for at de som ønsker det kan delta fullt ut via nett.

Relevante forskere presenterer eksisterende kunnskap på feltet og representanter fra praksis presenterer problemstillinger de står overfor og hva slags kunnskap de har behov for. Basert på dette diskuterer og definerer forumet prioriterte forskningsbehov. Dette sammenfattes, og legges åpent tilgjengelig ut på forumets hjemmesider, slik at alle fritt kan bruke dette til å initiere, bestille eller utvikle forskningsprosjekter.

Forumet er i hovedsak finansiert av medlemskontingent, og har mottatt tilskudd fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Om dere ønsker å bli medlem ta kontakt med Marianne Knapskog, eller fyll inn og signer samarbeidsavtale for kommuner eller for fylkeskommuner, fylkesmenn, etater og andre og send signert og utfylt avtale til Marianne Knapskog.

Kontaktperson
Aud Tenney

Andre kontaktpersoner:

- Marianne Knapskog

Planlegging og utvikling av og i sentrum i byer og tettsteder

Heldagsseminar i Forum for byutvikling og bytransport i Forskningsparken i Oslo, 27.6.2023

Mange byer og tettsteder jobber med å utvikle mer attraktive og levende sentrum. Det er viktig for at innbyggerne og næringslivet skal trives. Styrking av sentrum kan også bidra til at by- og tettstedsutvikling skjer som fortsettelse og transformasjon i og ved sentrum i stedet for fortsatt byspredning. Det er nødvendig for å nå viktige mål knyttet til redusert bilavhengighet, trafikkmengder, klimagassutslipp og arealforbruk, samt til mer attraktive, levende og inkluderende byer, bedre folkehelse, mv. Sentrum er imidlertid et komplekst område i byen, og mange aktører har interesser i området og engasjerer seg i prosessene. Planlegging og utvikling av attraktive og levende sentrum er derfor ofte en krevende oppgave.

Forskningsgruppen Byutvikling og bytransport på TØI, som driver Forum for byutvikling og bytransport, har jobbet og jobber med en rekke prosjekter knyttet til planlegging og utvikling av og i sentrum gjennom årene. Vi har funnet at mange av de samme utfordringene går igjen på tvers av bystørrelse, og at mange av løsningene i prinsippet er de samme selv om de må justeres til kontekst.

Medlemmer – som finansierer forumet

Kommuner

- Bergen
- Bodø
- Fredrikstad
- Kristiansand
- Oslo
- Porsgrunn
- Rana
- Sandefjord
- Skien
- Tromsø
- Trondheim

Fylkeskommuner

- Møre og Romsdal
- Trøndelag
- Vestfold og Telemark
- Vestland
- Viken

Nasjonale

- Bane NOR
- Bane NOR Eiendom
- Miljødirektoratet
- Statens vegvesen
- Statsforvalteren i Agder

- Tilskudd fra KDD

Viktige mål for mange byer og tettsteder

- **Attraktive** – gode steder å bo og å drive næring, tiltrekke seg nye
- **Levende** – sentrum, folk i gatene, treffe folk, liv, gøy!, 'urbanitet'
- **Inkluderende og rettferdige** – tilgjengelighet uten bil, møteplasser, boliger
- **Folkehelse** – aktiv transport, tilhørighet, tilgang til friområder
- **Kommuneøkonomi i balanse**
- **Redusere arealforbruk** – natur, biomangfold, jordbruk, CO2-lagring
- **Redusere klimagassutslipp** – til bygging, drift, trafikk, areal, mv.
- **Nullvekst i biltrafikken** – CO2, lav bilavhengighet, effektiv mobilitet, alt over

Meld. St. 18
(2016–2017)
Melding til Stortinget

Berekraftige byar og sterke distrikt

Meld. St. 20
(2020–2021)
Melding til Stortinget

Nasjonal transportplan 2022–2033

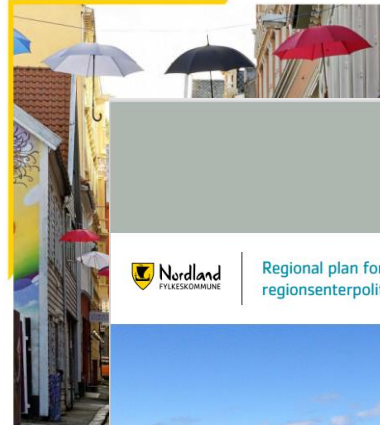
Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027

Vedtatt ved kongelig resolusjon 20. juni 2023

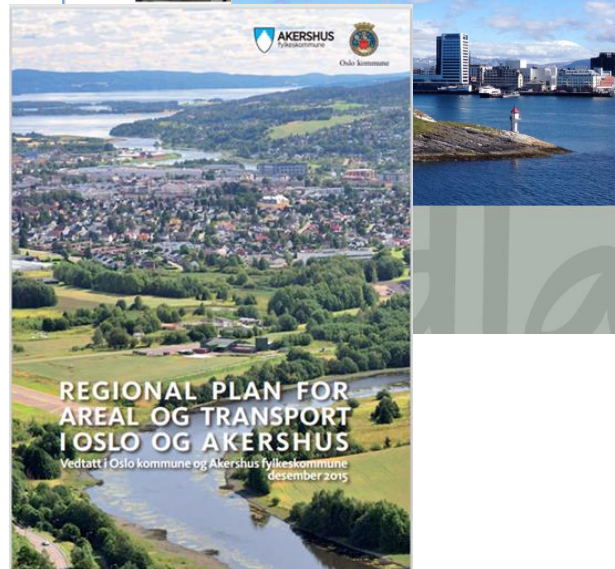

Kommunal- og distriktsdepartementet

Regional plan for attraktive senter i Hordaland
- senterstruktur, tenester og handel

Regional plan for by- og regionsenterpolitikk 2017–2025

REGIONAL PLAN FOR AREAL OG TRANSPORT I OSLO OG AKERSHUS

Vedtatt i Oslo kommune og Akershus fylkeskommune desember 2015

Vår by, vår framtid

Kommuneplan for Oslo 2018

Samfunnsdel med byutviklingsstrategi

Visjon, mål og strategier mot 2040. Vedtatt av Oslo bystyre 30.01.19 (sak 6)

REGIONAL PLANENS SAMFUNNSDEL
JUNI 2015

Kommuneplanens samfunnsdel
2018
2030

Kongsvinger kommune, 27. juli 2018

1 UTRYDDE
FATTIGDOM

2 UTRYDDE
SULT

3 GOD
HELSE

4 GOD
UTDANNING

5 LIKESTILLING
MELLOM KJØNNENE

6 RENT VANN OG GOD
SANITÆRFORHOLD

7 REN ENERGI
FOR ALLE

8 ANSTENDIG ARBEID
OG ØKONOMISK
VEKST

9 INNOVASJON OG
INFRASTRUKTUR

10 MINDRE
ULIKHET

11 BÆREKRAFTIGE
BYER OG SAMFUNN

12 ANSVARLIG
FORBRUK OG
PRODUKSJON

13 STOPPE
KLIMAENDRINGENE

14 LIV UNDER
VANN

15 LIV PÅ
LAND

16 FRED OG
RETTFERDIGHET

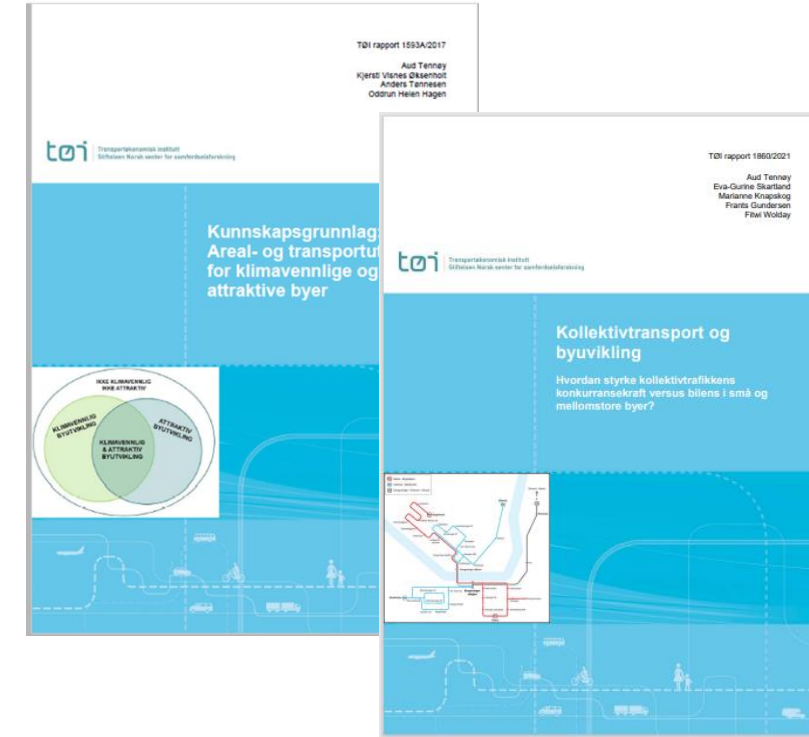

17 SAMARBEID
FOR Å NÅ MÅLENE

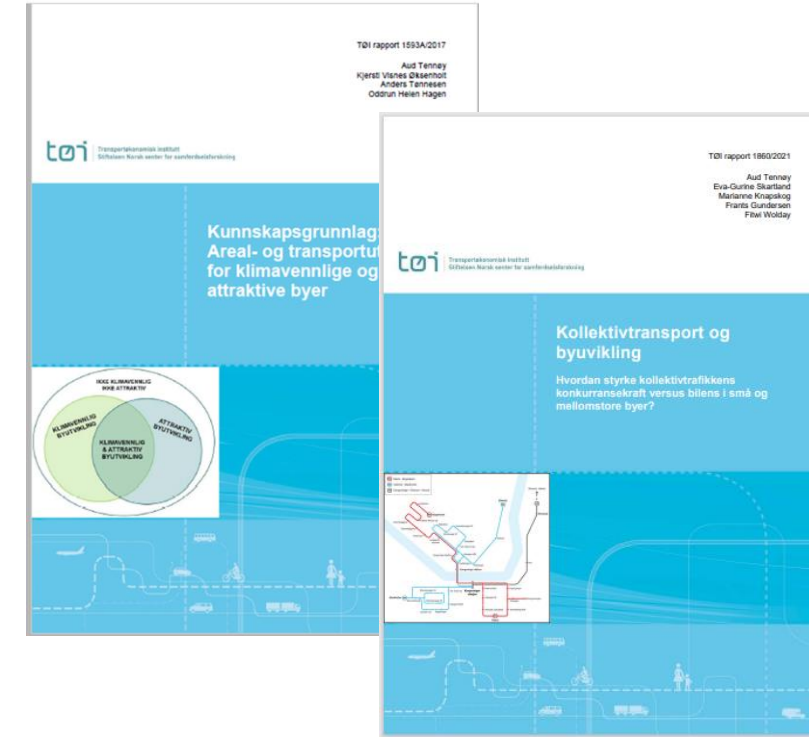
Løsning for å nå målene

- Fortetting og transformasjon i og ved sentrum, *i stedet for* fortsatt bilbasert byspredning
- Styrke sentrum
- Legge bedre til rette for sykling og gåing
- Forbedre kollektivtilbudet
- Ikke legge til rette for økt biltrafikk, restriktive tiltak

Løsning for å nå målene

- Fortetting og transformasjon i og ved sentrum *i stedet for* fortsatt bilbasert byspredning
- Styrke sentrum
- Legge bedre til rette for sykling og gåing
- Forbedre kollektivtilbudet
- Ikke legge til rette for økt biltrafikk, restriktive tiltak

Hvorfor diskutere hva stat og kommune må slutte med?

- Diskusjonene rundt klima og natur handler ofte om hva folk og virksomheter skal slutte med eller endre på – som er viktig
- Men – staten og kommunene (o.a.) gjør selv mange 'ting' som både er negativt for klima og natur i seg selv OG som gjør det vanskelig for folk og virksomheter å slutte med eller endre på ting som er negativt for klima og natur OG/ELLER legger til rette for at de skal gjøre ting som bidrar negativt
- Dette er veldig tydelig når det gjelder areal- og transportutvikling og hvordan det påvirker klimagassutslipp, arealforbruk og naturødeleggelser
- De viktigste og mest effektive tingene stat og kommuner kan bidra med for å redusere klimagassutslipp og naturødeleggelser kan formuleres som ting de kan slutte med eller la være å gjøre
- Dette er også en del av diskusjonen om nedvekst: At vi må redusere produksjon og forbruk

Agenda

- 9.00 Velkommen til seminar i Forum for byutvikling og bytransport v/Aud Tennøy, TØI
- 9.15 Ting stat og kommuner kan og bør slutte med om Norge skal kunne nå klima- og naturmålene innen 2030. Aud Tennøy, forskningsleder TØI
- 9.35 Hva er de viktigste og mest effektive tiltakene og virkemidlene for å redusere klimagassutslippene fra transportsektoren og hva er de viktigste barrierene? Anna von Streng Velken, leder av Transportseksjonen i Miljødirektoratet
- 9.55 Arealregnskap for Agder, hva det viser og hvordan fylkeskommunen vil bruke dette. Gunnar Ogwyn Lindaas, leder av avdeling Analyse i Agder fylkeskommune,
- 10.15 Pause 10 min
- 10.25 Gruppediskusjoner: Vi deler inn i grupper på 5-6 personer som diskuterer spørsmålene ut fra eget perspektiv og oppsummerer dette i powerpoint som skal presenteres i plenum
- 11.30 Plenum: Presentasjoner fra gruppene og diskusjon av disse
- 12.00 Takk for i dag!

Gruppediskusjoner: 10.25 –11.30

- I gruppediskusjonene – spørsmål og innspill angående:
 - Hva er det viktigste stat og kommuner må slutte med eller gjøre annerledes (hos dere) for at Norge skal kunne nå klima- og naturmålene? Gjerne kort – intro til de andre diskusjonene!
 - Hva er de viktigste usikkerhetene, uenighetene og diskusjonene som står i veien for at dette skal kunne skje?
 - Hva slags (ny) kunnskap kan være nyttig og avklarende inn i disse diskusjonene?
- Oppsummer i PP (under) – send til ate@toi.no
- Gruppene presenterer 5 min. hver i plenum, diskusjon (11.30 – 12.00)
- SMART: Bestem først hvem som skriver PPene og presentere i plenum!
- Vi ber de som ikke skal delta i gruppediskusjonene om å logge seg av nå, og så heller logge på igjen til plenumsdiskusjonen